



Jaarverslag 2025 Uilenwerkgroep IVN Voerendaal

Het jaar 2025 ligt achter ons en het nieuwe broedseizoen staat alweer voor de deur. Een goed moment om stil te staan bij de belangrijkste activiteiten van onze uilenwerkgroep, en natuurlijk bij het wel en wee van de uilen zelf.

Steenuil territoriumkartering

In maart 2025 is opnieuw een deel van de gemeente Voerendaal geïnventariseerd op territoria van steenuilen. Enkele leden zijn één of meerdere avonden op pad gegaan om, met behulp van het afspelen van de roep van de steenuil, een respons van aanwezige steenuilen uit te lokken. Dit jaar werd het gebied rondom Ubachsberg onderzocht.

De aanwezigheid van twee bekende broedparen kon worden bevestigd. Daarnaast zijn één, mogelijk twee nieuwe territoria vastgesteld. Later in het seizoen is echter niet duidelijk geworden waar deze uilen daadwerkelijk hebben gebroed.

De uitkomsten van deze inventarisatie dienen twee doelen. Enerzijds leveren ze een bijdrage aan het langjarige landelijke onderzoek naar de populatie van de steenuil, uitgevoerd door SOVON en STONE. Anderzijds geven ze ons als werkgroep inzicht in waar het zinvol is om met bewoners in gesprek te gaan en nestkasten te plaatsen. Binnenkort starten we weer met de voorbereidingen voor de inventarisatierondes van maart 2026.

Steenuil broedseizoen

Het monitoren begon op een winterdag midden februari, toen we de kasten waarvan bekend is dat ze bezet zijn controleerden op aanwezigheid van steenuilen. Deze wintercontrole is belangrijk, omdat dit vaak het enige moment is waarop we kans hebben het mannetje aan te treffen en te controleren op een ring, of zo nodig te ringen. Slechts één kast bleek bezet: er werd één steenuil aangetroffen, een oudere dame die ons goed bekend is. Dit lijkt een matig resultaat, maar zegt op zichzelf weinig; de wintercontrole blijft een momentopname.



De veldmuizenstand is voor uilen in het buitengebied zeer bepalend voor het broedsucces. Hoewel steenuilen kunnen overschakelen op andere prooien zoals grote insecten, regenwormen en kleine vogels, heeft de muizenstand een aanzienlijke invloed op de grootte en het succes van de nesten. 2025 was in dit opzicht een matig jaar. De lage muizenstand van 2024 zette zich voort in 2025, waardoor het voorjaar begon met weinig veldmuizen.

Een andere belangrijke factor was het uitzonderlijk droge voorjaar. Wanneer de omstandigheden het toelaten, kunnen steenuilen uitwijken naar regenwormen en grotere insecten zoals meikevers, waardoor ze ook in muizenarme jaren nog redelijk kunnen presteren. Door de langdurige droogte bleef de bodem op de lössgronden echter hard en droog, waardoor regenwormen onbereikbaar waren. Ook grotere insecten hadden het moeilijk. Wij vermoeden dat dit de belangrijkste oorzaak is geweest van de slechte broedresultaten in 2025 in ons werkgebied. Dit beeld zagen we niet alleen in Voerendaal, maar ook in aangrenzende gebieden. Waar in het Maasdal en in Midden- en Noord-Limburg de resultaten gemiddeld waren, bleven ze op de Zuid-Limburgse lössgronden duidelijk achter.

Er werden vier broedpogingen in nestkasten vastgesteld. De poging in Weustenrade mislukte in de eifase. De overige drie broedgevallen waren succesvol: in Craubeek vlogen twee jongen uit, in Ubachsberg drie jongen en in Winthagen vier jongen. Gedurende het seizoen werden 3 adulten aangetroffen (in alle gevallen vrouwtjes), waarvan er één nog niet geringd was. In totaal werden 10 jongen geringd, waarvan er 9 uitgevlogen zijn. Tijdens reparatiewerk aan een kast in Colmont werd in december één van de jongen uit Ubachsberg aangetroffen. Het beperkte aantal broedpogingen en succesvolle nesten is zorgelijk. We hopen dat dit direct samenhangt met het slechte voedselaanbod en dat het komende seizoen gunstiger zal verlopen.



Rond Ransdaal bleef het onduidelijk of er steenuilen daadwerkelijk gebroed hebben, en zo ja, waar. Gedurende het jaar zijn meerdere roepende steenuilen gehoord, wat duidt op bezette territoria, maar in geen enkele gecontroleerde kast werd een broedpoging vastgesteld. Dit is al enkele seizoenen het geval.

Samenvattend was 2025 een slecht jaar voor de steenuil in de gemeente Voerendaal met als lichtpunt de drie succesvolle broedsels rond Ubachsberg en Winthagen. We hopen op een beter broedseizoen in 2026.



Kerkuil broedseizoen

Voor de kerkuil is de veldmuizenstand van nog groter belang, aangezien deze soort een uitgesproken veldmuizenspecialist is. De lage muizenstand in 2025 leidde landelijk tot een slecht broedseizoen voor de kerkuil en helaas werd dit beeld ook in Voerendaal bevestigd. Waar in 2024 op verrassend veel locaties werd gebroed, sloegen de uilen dit jaar op veel plaatsen het broedseizoen over.

In totaal werden vijf broedpogingen vastgesteld. Helaas mislukten er drie: één in de eifase en twee in de nestjongenfase. De overige twee broedsels waren succesvol, maar het betrof relatief kleine nesten van twee jongen. Er werden 8 nestjongen geringd, daadwerkelijk 4 verlieten het nest succesvol. Dit jaar zijn drie adulte kerkuilen aangetroffen in de kasten, waarvan twee eerder geringd waren (eenmaal als nestjong en eenmaal als adult) en één nog niet geringd was. Deze laatste adult werd tweemaal kort na elkaar aangetroffen in naburige kasten. Helaas werd in december één van de eerder in het seizoen geringde nestjongen dood aangetroffen langs de Vrakelbergerweg.

Samenvattend was 2025 ook voor de kerkuil een slecht jaar in Voerendaal. Veel zal afhangen van de ontwikkeling van de veldmuizenstand en of deze zich tijdig herstelt voor het nieuwe broedseizoen.

Werkzaamheden:

Verschillende steenuilenkasten waren aan vervanging toe en er zijn nieuwe geschikte locaties gevonden. Ons klusteam (Albert, Herman en Jan) heeft daarom flink de handen uit de mouwen gestoken om kasten te repareren, te vervangen en te plaatsen.

Dit resulteerde in:

- 9 steenuilenkasten vervangen of nieuw geplaatst;
- 4 steenuilenkasten gerepareerd;
- 1 steenuilenkast verplaatst.

Wij danken ons klusteam hartelijk voor hun inzet.



Afscheid van leden, welkom van nieuwe leden

Dit jaar hebben we afscheid genomen van onze leden Lotte en Jack. Wij danken jullie voor jullie betrokkenheid en inspanningen en hopen dat het jullie goed gaat en dat we contact houden.

Daarnaast bereikte ons het droevige bericht van het overlijden van ons voormalige lid Lucas. Tot vorig jaar was hij jarenlang een trouwe kracht binnen ons klusteam. Wij wensen zijn familie veel sterkte toe bij dit verlies.

Gelukkig mochten we ook nieuwe leden verwelkomen: Aurel, Chiel, Jan, Jo, Lenjaert en Willemijn. Zij zijn direct actief geworden en het is fantastisch dat onze werkgroep zo weer is aangevuld.

Heb je zelf interesse om bij te dragen aan onze werkgroep, of ken je iemand in je omgeving? Laat het ons weten! We kunnen alle hulp goed gebruiken. De werkzaamheden zijn gevarieerd: van kasten bouwen en onderhouden tot inventariseren, controleren, administratieve taken, voorlichting, en coördinatie.



Dank

Tot slot een grote dank aan alle terreineigenaren en kashouders. Jullie gastvrijheid en medewerking zijn essentieel voor ons werk. Ook bedanken wij alle vrijwilligers en ringers voor hun inzet en betrokkenheid.

We hopen jullie in het komende jaar weer te ontmoeten en zien uit naar een uilenrijk en succesvol broedseizoen.